

POSTANOWIENIE

Dnia 18 stycznia 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Grzegorz Misiurek

w sprawie z powództwa L. B.
przeciwko [...] Towarzystwu Ubezpieczeń na Życie S.A. w W.
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 18 stycznia 2016 r.,
na skutek skargi kasacyjnej strony pozwanej
od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]
z dnia 4 grudnia 2014 r., sygn. akt I ACa [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Pozwana [...] Towarzystwo Ubezpieczeń Na Życie S.A. z siedzibą w W. wniosła o przyjęcie do rozpoznania skargi kasacyjnej od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 4 grudnia 2014 r.

Wskazała, że istnieje potrzeba wykładni przepisów budzących poważne wątpliwości, tj. art. 11 ust. 1 w związku z art. 4 pkt 1 w związku z art. 11 ust. 3 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o pośrednictwie ubezpieczeniowym (Dz. U. Nr 124, poz. 1154 ze zm. - dalej: „u.p.u.”). Podniosła również, że istnieje istotne

zagadnienie prawne dotyczącego tego, czy uzasadnione jest różnicowanie zakresu ochrony udzielanej klientowi agenta działającego na rzecz kilku zakładów ubezpieczeń (tzw. multiagenta) na podstawie art. 11 ust. 3 u.p.u. i klientowi agenta działającego na rzecz jednego zakładu ubezpieczeń (tzw. agenta wyłącznego) na podstawie art. 11 ust. 1 u.p.u., a nadto istotne zagadnienie prawne dotyczącego tego, czy cel przepisu art. 11 ust. 1 u.p.u. modyfikuje utrwalony w orzecznictwie Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości i orzecznictwie sądów polskich model uważnego i przeciętnie rozsądnego konsumenta.

Sąd Najwyższy, oceniając - na podstawie art. 398⁹ § 1 k.p.c. - skargę z punktu widzenia podstaw przyjęcia jej do rozpoznania, zważył, co następuje:

Ustawodawca, wprowadzając skargę kasacyjną, jako nadzwyczajny środek prawny służący od prawomocnych orzeczeń podkreślił, że jej celem jest ochrona interesu publicznego polegającego na ujednoliceniu orzecznictwa sądów i rozwoju judykatury. Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie rozpoznaje sprawy, a jedynie skargę, będącą szczególnym środkiem zaskarżenia. Jego rolą nie jest zatem korygowanie ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa, nawet gdyby one rzeczywiście wystąpiły. Ocena podstaw przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania następuje w ramach tzw. przedsądu. Sąd Najwyższy bada, czy wskazano i należyście umotywowano przyczyny powołane w art. 398⁹ § 1 k.p.c., tj. czy występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, i przyjmuje ją do rozpoznania, jeżeli jest spełniona przynajmniej jedna z nich. W art. 398⁴ § 2 k.p.c. przewidziano wymaganie przytoczenia i odrębnego uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania. Kognicja Sądu Najwyższego na tym etapie postępowania jest ograniczona i nie obejmuje oceny zasadności podstaw skargi kasacyjnej.

Wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania powód oparł na przyczynach wskazanych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c.

Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem powołanie się na przesłankę istnienia potrzeby wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów wymaga wykazania, że określony przepis prawa - mimo wystąpienia takiej potrzeby - nie doczekał się wykładni albo że niejednolita jego interpretacja wywołuje w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych rozbieżności w judykaturze (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08, nie publ.; z dnia 28 marca 2007 r., II CSK 84/07, nie publ.; z dnia 15 października 2002 r., II CZ 102/02, nie publ.; z dnia 12 grudnia 2008 r., II PK 220/08, nie publ.; z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 283/07, nie publ.). Skarżącego obciąża obowiązek przedstawienia odrębnej i pogłębionej argumentacji prawnej zawierającej szczegółowe omówienie wątpliwości interpretacyjnych, a w przypadku istnienia rozbieżności w judykaturze, przytoczenia odpowiednich orzeczeń (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 8 lipca 2009 r., I CSK 111/09, nie publ.; z dnia 12 grudnia 2008 r., II PK 220/08, nie publ.; z dnia 31 stycznia 2008 r., II UK 246/07, nie publ.; z dnia 13 grudnia 2007 r., I PK 233/07, OSNP 2009, nr 3-4, poz. 43; z dnia 19 października 2006 r., IV CSK 246/06; z dnia 30 maja 2005 r., I PK 23/05, nie publ.).

Powołanie się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.), które wiąże się z określonym przepisem prawnym i którego wyjaśnienie ma znaczenie nie tylko dla rozstrzygnięcia przedmiotowej, ale i innych podobnych spraw, wymaga precyzyjnego sformułowania i wskazania argumentów prawnych, które prowadzą do rozbieżnych ocen (por. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11). W zasadzie powinno to być zagadnienie nowe, o charakterze rzeczywistym, a nie teoretycznym, którego wyjaśnienie przyczyni się do rozwoju jurysprudencji. Argumentacja uzasadniająca wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania musi zawierać odrębne, pogłębione wywody wskazujące na zaistnienie powołanych okoliczności (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 9 maja 2008 r., II PK 3/08, nie publ.; z dnia 19 października 2006 r., IV CSK 246/06, nie publ.; z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 37/08, nie publ.; z dnia 19 grudnia 2001 r., IV CZ 200/01, nie publ.).

W licznych skargach pozwany podnosił zarzut naruszenia art. 11 ust. 1 u.p.u. przez kwestionowanie stanowiska prawnego sądów obu instancji, że szkoda została wyrządzona przez agenta w związku z wykonywaniem przez niego czynności agencyjnych i prezentowanie poglądu, że nastąpiło to jedynie „przy okazji” wykonywania tych czynności.

Sąd Najwyższy odrzucił taką wykładnię tego przepisu uznając, że chodzi w nim o funkcjonalny związek przyczynowy między wyrządzeniem szkody a wykonywaniem czynności agencyjnych (wyroki: z dnia 17 kwietnia 2015 r., I CSK 216/14, z dnia 13 sierpnia 2015 r., I CSK 657/14, z dnia 20 września I CSK 703/14 oraz z dnia 14 stycznia 2016 r., I CSK 43/15 i CSK 78/15 - nie publ.).

W części spraw Sąd Najwyższy przyjął, że regulacja w tym przepisie związku przyczynowego natury funkcjonalnej jest na tyle oczywista, że uzasadnia odmowę przyjęcia wniesionych w nich skarg kasacyjnych do rozpoznania (m. in. sprawy: I CSK 333/14, I CSK 91/15 oraz I CSK 219/15).

Sąd Najwyższy w składzie rozpoznającym niniejszą sprawę uznaje zatem, że problemy podnoszone przez skarżącego, czy to pod pretekstem potrzeby wykładni przepisów, czy też formułowania istotnego zagadnienia prawnego na tle art. 11 ust. 1 u.p.u. nie budzą więcej poważanych wątpliwości i nie brakuje utrwalonej judykatury w tych kwestiach, co nieprawdziwie podnosi skarżący. Zagadnieniom wskazanym w skardze brak zatem przymiotu „nowości”. Za istotne zagadnienie prawne uznaje się zagadnienie dotychczas niewyjaśnione i nierozwiązane w orzecznictwie, a więc cechujące się nowością, którego rozstrzygnięcie może sprzyjać rozwojowi prawa (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23 marca 2012 r., II PK 2/12, nie publ.).

Niezależnie od powyższego, zagadnienia prawne, jak i potrzeba wykładni przepisów. muszą pozostawać w związku z konkretną sprawą cywilną. Przepis art. 11 ust. 3 u.p.u. określa jedynie obowiązek multiagenta do zawarcia obowiązkowej umowy od odpowiedzialności cywilnej, nie znajduje zatem zastosowania jako podstawa prawna sporu powstałego między powodem a pozwanym w niniejszej sprawie i - trafnie - na podstawę tę nie powołał się sąd drugiej instancji. Także zasadnie sąd drugiej instancji nie dokonał wykładni art. 11 ust. 1

z odwołaniem się do „modelu uważnego i przeciętnie rozsądnego konsumenta”, wobec czego kwestia ta, jeżeli nawet była rozważana przez sąd pierwszej instancji, nie wymaga analizy w kontekście treści normy prawnej wyrażonej w art. 11 ust. 1 u.p.u.

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 1 i 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi do rozpoznania.

I.n